

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3944/2024
30.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници из радног односа тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Иван Савић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство просвете, науке и технолошког развоја, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиље изјављене против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3615/22 од 17.05.2023. године, у седници одржаној 30.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3615/2022 од 17.05.2021. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 28/22 од 01.07.2022. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена Република Србија - Министарство просвете, науке и технолошког развоја да солидарно са туженом Основном школом „Бранко Радичевић“ из Новог Београда тужиљи исплати на име зараде за период од 01.09.1999. године до 31.08.2001. године износ од 839.650,20 динара са законском затезном каматом од 27.12.2007. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужена Република Србија - Министарство просвете, науке и технолошког развоја да тужиљи исплати на име зараде за период од 01.09.2001. године до 16.02.2003. године износ од 39.797,43 евра са каматом по есконтној стопи Европске централне банке почев од 27.12.2007. године до исплате, у динарској противвредности по курсу на дан исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена Република Србија - Министарство просвете, науке и технолошког развоја да тужиљи на име зараде за период од 17.02.2003. године до 08.09.2003. године и од 25.02.2004. године до 29.02.2004. године исплати износ од 244.574,63 динара са законском затезном каматом од 27.12.2007. године до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена Република Србија - Министарство просвете, науке и технолошког развоја да солидарно са туженом

Основном школом „Бранко Радичевић“ из Новог Београда у корист тужиље уплати код Републичког фонда ПИО запослених - Филијала за Град Београд доприносе за пензијско и инвалидско осигурање за период од 01.09.1999. године до 31.08.2001. године, према обрачуну Фонда ПИО запослених на дан уплате. Ставом петим изреке, обавезана је тужена Република Србија - Министарство просвете, науке и технолошког развоја да у корист тужиље уплати код Републичког фонда ПИО запослених - Филијала за Град Београд доприносе за пензијско и инвалидско осигурање за период од 01.09.1999. године до 01.02.2002. године, према обрачуну Фонда ПИО на дан уплате. Ставом шестим изреке, обавезана је тужена Република Србија - Министарство просвете, науке и технолошког развоја да у корист тужиље уплати код Републичког фонда ПИО запослених - Филијала за Град Београд доприносе за пензијско и инвалидско осигурање за период од 01.02.2002. године до 07.09.2003. године и од 25.02.2004. године до 29.02.2004. године, према обрачуну Фонда ПИО на дан уплате. Ставом седмим изреке, обавезана је тужена да са туженом Основном школом „Краљ Петар II Карађорђевић“ из Београда и Основном школом „Бранко Радичевић“ из Новог Београда солидарно тужиљи накнаде трошкове поступка у укупном износу од 1.531.370,00 динара и трошкове поновног поступка у износу од 192.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3615/2022 од 17.05.2021. године, ставом првим изреке преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 28/22 од 01.07.2022. године, тако што је ставом другим изреке, одбијен тужбени захтев којим је тужиља тражила да се обавезе тужена да тужиљи солидарно са туженом Основном школом „Бранко Радичевић“ из Новог Београда исплати на име зараде за период од 01.09.1999. године до 31.08.2001. године 839.650,00 динара са законском затезном каматом почев од 27.12.2007. године до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужиља тражила да се обавезе тужена да тужиљи на име зараде за период од 01.09.2001. године до 16.02.2003. године исплати износ од 39.797,43 евра са каматом по есконтној стопи Европске централне банке почев од 27.12.2007. године па до исплате, у динарској противвредности по курсу на дан исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужиља тражила да се обавезе тужена да тужиљи на име зараде за период од 17.02.2003. године до 08.09.2003. године и од 25.02.2004. године до 29.02.2004. године исплати износ од 244.574,63 динара са законском затезном каматом од 27.12.2007. године до коначне исплате. Ставом петим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужиља тражила да се обавезе тужена да солидарно са туженом Основном школом „Бранко Радичевић“ из Новог Београда у корист тужиље уплати код РФ ПИО запослених – Филијала за Град Београд доприносе за пензијско и инвалидско осигурање за период од 01.09.1999. године до 31.08.2001. године, према обрачуну Фонда ПИО на дан уплате. Ставом шестим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужиља тражила да се обавезе тужена да у корист тужиље уплати код Републичког фонда ПИО запослених - Филијала за Град Београд доприносе за пензијско и инвалидско осигурање за период од 01.09.2001. године до 01.02.2002. године, према обрачуну Фонда ПИО на дан уплате. Ставом седмим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужиља тражила да се обавезе тужена да у корист тужиље уплати код Републичког фонда ПИО запослених - Филијала за Град Београд доприносе за пензијско и инвалидско осигурање за период од 01.02.2002. године до 07.09.2003. године и од 25.02.2004.

године до 29.02.2004. године, према обрачуна Фонда ПИО на дан уплате. Ставом осмим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужила тражила да се обавезе тужена да тужили солидарно са туженом Основном школом „Краљ Петар II Карађорђевић“ из Београда и туженом Основном школом „Бранко Радичевић“ из Новог Београда накнади трошкове поступка у укупном износу од 1.531.370,00 динара и трошкове поновног поступка у износу од 192.000,00 динара. Ставом деветим изреке, обавезана је тужила да туженој на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 418.500,00 динара. Ставом десетим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиле за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужена је дала одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија тужиле није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а тужила у ревизији не наводи друге битне повреде одредаба парничног поступка који могу бити разлог за изјављивање овог правног лека у смислу одредбе члана 407. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању тужила је од 19... године била у радном односу као ... у туженој ОШ „Милица Павловић“ која је током парнице променила назив у ОШ „Краљ Петар II Карађорђевић“. Министарство просвете је туженој ОШ „Бранко Радичевић“ поверило да организује и изводи допунско основно образовање на српском језику од првог до осмог разреда у издвојеном одељењу у ... почев од школске 1994/95. Тужила је по споразуму о упућивању – преузимању запосленог број ... од 21.09.1999. године, који су потписале тужене школе, из ОШ „Милица Павловић“ упућена у ОШ „Бранко Радичевић“ у издвојено одељење у ... на рад на одређено време од 01.09.1999. године а најдуже једну годину. Решењем тужене ОШ „Милица Павловић“ о мировању радног односа бр. ... од 24.04.2001. године тужили је због радног ангажовања у ... одобрено неплаћено одсуство за школску 2000/01 годину почев од 01.09.2000. године до 31.08.2001. године. Решењем директора ОШ „Бранко Радичевић“ од 01.09.2000. године утврђени су послови и радни задаци тужиле у школској 2000/2001 година на радном месту ... са пуним радним временом. Одлуком Министарства просвете и спорта издвојено одељење ОШ „Бранко Радичевић“ у ... је престало са радом 11.09.2001. године (опредељењем да се убудуће настава у иностранству за нашу децу врши у школама земље домаћина омогућавањем допунске наставе). Тужилу је Министарство просвете предложило за координатора у школској 2001/02 години, па је решењем тог Министарства од 01.02.2002. године тужила упућена на рад у ... за период до четири године, ради извођења допунске наставе на

српском језику почев од 01.02.2002. године са месечном зарадом утврђеном на основу Стручног упутства о организацији допунске наставе на српском језику у иностранству и стицању и коришћењу средстава за допунску наставу у иностранству бр. ...-...-.../...-... од 08.11.2001. године. Допунска настава на српском језику у ... није реализована, због чега се тужилца 17.02.2003. године раздружила ђачким књижицама и дневницима и вратила у Србију. До септембра 2003. године тужилца није била запослена. Укупан износ зараде која тужилци није исплаћена у периоду од 01.09.1999. године до 31.08.2001. године износи 839.650,00 динара, у периоду од 01.09.2001. године до 16.02.2003. године износи 39.797,43 евра, а у периоду од 17.02.2003. године до 07.09.2003. године и од 25.02.2004. године до 29.02.2004. године износи 244.576,63 динара.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев и обавезао тужену Републику Србију да, солидарно са туженом Основном школом „Бранко Радичевић“, исплати тужилци зараду остварену у периоду од 01.09.1999. године до 31.08.2001. године, а самостално зараду за период од 01.09.2001. године до 16.02.2003. године, као и за периоде од 17.02.2003. године до 07.09.2003. године и од 25.02.2004. године до 29.02.2004. године, са образложењем да тужена Република Србија у току поступка није пружила доказ о моделу и програму финансирања организованог издвојеног одељења у ..., а терет доказивања начина исплате плате и одговорност за исплату је на њој. Имајући у виду да Основна школа „Бранко Радичевић“ на основу споразума о упућивању – преузимања запослених преузело тужилцу из Основне школе „Милица Павловић“ на рад на одређено време од 01.01.1999. године најдуже једну годину, да је донела решење о утврђивању послова и радних задатака у школској 2000/01 години за тужилцу на основу претходне сагласности Министарства просвете и спорта Републике Србије, те како тужена Република Србија није уплатила Основној школи „Бранко Радичевић“ средства за исплату плате и социјалних доприноса за период од 01.09.1999. године до 31.08.2001. године, то је у смислу члана 154. став 1. Закона о облигационим односима солидарно одговорна за исплату неисплаћене плате (зараде) тужилце заједно са Основном школом „Бранко Радичевић“. Како је тужилца била радно ангажована на организацији рада допунске наставе у ..., којом је руководила као координатор наставе у школској 2001/02 годину, а решењем Министарства просвете и спорта од 01.02.2002. године упућена је на рад у ... за период од четири године ради извођења допунске наставе на српском језику и утврђена јој је месечна зарада, те како тужена Република Србија није благовремено формално-правно регулисала радни однос тужилце за школску 2000/2001 годину, те није фактично стање регулисала закључењем уговора о радном ангажовању са тужилцом, односно са тужилцом није закључила уговор о делу или уговор о раду, првостепени суд је закључио да је тужена дужна да тужилци исплати неисплаћене плате за период ангажовања тужилце у ... и да јој исплати штету у виду изгубљених зарада која јој је причињена након што јој је престао радни однос у Основној школи „Милица Павловић“ у складу са чланом 600. Закона о облигационим односима. По оцени првостепеног суда, приговор застарелости потраживања није основан, јер је тужилца у тужби од 22.05.2002. године, поднетој у оквиру трогодишњег рока застарелости, поставила тужбени захтев којим је тражила да се регулише њен радно-правни статус, односно да пресуда представља основ за регулисање њеног радно-правног статуса, а

због непостојања доказа о начину финансирања запослених и обавезама уплате за ПИО није била у могућности да опредељено постави захтев уз напомену да ће то учинити током поступка.

Другостепени суд је после расправе одржане пред тим судом одбио тужбени захтев за период од 01.09.1999. године до 31.08.2001. године због недостатка пасивне легитимације тужене Републике Србије.

По налажењу овог суда правилно је другостепени суд применио материјално право.

Зараду запосленом исплаћује његов послодавац. У периоду од 01.09.1999. године до 31.08.2001. године тужила је радила у издвојеном одељењу тужене Основне школе „Бранко Радичевић“ у ..., на основу споразума њеног тадашњег послодавца и тужене школе „Бранко Радичевић“ од 01.10.1999. године о њеном преузимању и упућивању на рад на одређено време од годину дана (школска 1999/00 година). Тужила је са радом у издвојеном одељењу тужене школе наставила и од 01.09.2000. године до 31.08.2001. године, а решењем директора школе од 01.09.2000. године утврђени су њени послови и радни задаци у школској 2000/01 години. Ове чињенице указују да је тужила у обе школске године била у радном односу код тужене Основне школе „Бранко Радичевић“, због чега тужена Република Србија није пасивно легитимисана у погледу захтева за исплату зараде за период од 01.08.1999. године до 31.08.2001. године.

Није основан ни тужбени захтев којим је тужила тражила да се обавезе тужена да тужили на име зараде за период од 01.09.2001. године до 16.02.2003. године исплати износ од 39.797,43 евра са каматом по есконтној стопи Европске централне банке почев од 27.12.2007. године па до исплате, како је то правилно закључио и другостепени суд.

Тужила је решењем надлежног Министарства од 01.02.2002. године упућена на рад у ..., ради извођења допунске наставе на српском језику на подручју дипломатско конзуларног преставништва Савезне Републике Југославије у ..., почев од 01.02.2002. године са обавезом да оствари недељни фонд од 20-22 часа наставе са групом од 60 ученика, четири часа ваннаставних активности и четири часа рада у клубовима. Тужила у периоду од 01.09.2001. године до 16.02.2003. године није радила, односно допунска настава на српском језику у ... није реализована, тако да тужила фактички није радила. Чињенице да је по налогу министра просвете именована за координатора издвојеног одељења школе у ... и да је остала у ... како би организовала рад допунске наставе по налогу Министарства (тужена је донела решење 01.02.2002. године којом се тужила упућује на рад на период од четири године ради извођења допунске наставе у ...) да упркос сталних обећања тужили да ће школа почети са радом до тога није дошло није довољан основ за обавезивање тужене на исплату траженог износа и уплату припадајућих доприноса. Решењем о упућивању утврђена је месечна зарада на основу Стручног упутства о организацији допунске наставе на српском језику у иностранству и стицању и коришћењу средстава за допунску наставу у иностранству бр. ...-...-.../...-...

од 08.11.2001. године. Министарство просвете и спорта Републике Србије донело је Упутство о организацији допунске наставе на српском језику у иностранству дана 12.06.2002. године са применом за школску 2002/03 годину којим је у члану 8. предвиђено је да наставник са недељним фондом од 20-22 часа наставе, односно групом (одељењем) од 75 ученика, четири часа ваннаставних активности и четири часа рада у клубовима остварује право на пуну зараду која у СР Немачкој износи 1.500 евра, у Швајцарској 3.200 швајцарских франака и у Француској 1.500 евра. Чланом 15. истог Упутства предвиђено је да наставници у допунском образовању остварују месечна примања у националној валути у земљи у којој раде сразмерно свом раду и доприносу и остваривању задатака допунског образовања у складу са критеријумима и нормама предвиђеним овим упутством. Допунска настава на српском језику у ... је у периоду од 01.09.2001. године до 16.02.2003. године није реазивана, а тужилца није радила по Стручном упутству, нити је остварила недељни фонд наставе, односно ваннаставних активности и због тога што школа ради извођења допунске наставе није отворена. У таквој ситуацији тужилца нема право на месечну зараду на основу Стручног упутства о организацији допунске наставе на српском језику у иностранству и стицању и коришћењу средстава за допунску наставу у иностранству, јер рад за који јој припада наведена накнада није остварила, при чему је без утицаја да неостваривање рада по Стручном упутству и неизвршавање допунске наставе се не може приписати у кривицу туженој.

Правилан је закључак другостепеног суда да је потраживање на име изгубљене зараде за период од 17.02.2003. године до 08.09.2003. године и од 25.02.2004. године до 29.02.2004. године неосновано, јер околност да тужилца након повратка у Србију у наведеном временском периоду није радила и остварила зараду није узрочно последично везана за било коју противправну радњу или пропуст тужене, па не постоји одговорност тужене за накнаду штете у смислу члана 154. став 1. и 172. Закона о облигационим односима.

Нису основани наводи у ревизији које је ценио и другостепени суд, да је кривица тужене због тога што је добила отказ у матичној школи и да стога постоји основ за накнаду штете, с обзиром да Република Србија није послодавац тужилце нити на њеној страни постоји кривица што у том периоду тужилца није радила и остварила зараду.

Правилно је другостепени суд закључио и да је потраживање тужилце за период од 17.02.2003. године до 08.09.2003. године застарело, јер тужба поднета 22.05.2002. године не садржи захтев за исплату новчаног износа, а тужбени захтев за исплату по том основу први пут је постављен у поднеску тужилце од 14.06.2007. године, након протекла рока од 3 године прописаног чланом 123. Закона о раду и члана 172. став 1. Закона о облигационим односима. И потраживање тужилце на име зараде за период од 01.09.1999. године до 11.03.2001. године је застарело, јер је тужбени захтев за исплату по овом основу поднет за овај период први пут поднеском од 11.03.2004. године, после протекла рока застарелости из члана 372. став 1. Закона о облигационим односима. Такође, застарело је и потраживање тужилце који се односе на исплату девизног износа за период од 20.04.2002. године до 16.02.2003. године, јер је тужбени захтев за исплату

тог износа постављен у поднеску од 14.06.2007. године, дакле по истеку трогодишњег рока застарелости, супротно наводима у ревизији.

Нису основани ни наводи у ревизији да је другој радници која је са тужиљом истовремено радила у одељењу у ... и Министарству 10.08.2001. године уплатило зараду, из напред детаљно образложених разлога.

Са изнетих разлога, сагласно одредби члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Бранка Дражић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**